

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی

پایان نامه کارشناسی ارشد در رشته روان شناسی بالینی

بررسی پیش بینی رضایت جنسی بر اساس طرحواره‌های نقش جنسیتی، تصویر بدن و ویژگی-

های شخصیتی در دانشجویان متأهل دانشگاه باهنر شهر کرمان

به کوشش

سمیه درتاج ثانی

استاد راهنما:

دکتر عبدالعزیز افلاک سیر

شهریور ۱۳۹۲

به نام خدا

اظهارنامه

اینجانب سمیه درتاج ثانی (۱۹۹۵-۶۸) دانشجوی رشته روان‌شناسی بالینی دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی اظهار می‌کنم که این پایان‌نامه حاصل پژوهش خودم بوده و در جاهایی که از منابع دیگران استفاده نموده‌ام، نشانی دقیق و مشخصات کامل آن ذکر شده است. همچنین اظهار می‌کنم که تحقیق و موضوع پایان‌نامه‌ام تکراری نیست و تعهد می‌نمایم که بدون مجوز دانشگاه دستاوردهای آن را منتشر ننموده و یا در اختیار غیر قرار ندهم. کلیه حقوق این اثر مطابق با آیین‌نامه مالکیت فکری و معنوی دانشگاه شیراز است.

نام و نام خانوادگی

تاریخ و امضا

به نام خدا

بررسی پیش‌بینی رضایت جنسی بر اساس طرحواره‌های نقش جنسیتی، تصویر بدن و ویژگی‌های شخصیتی در

دانشجویان متاهل دانشگاه شهید باهنر شهرستان کرمان

به کوشش:

سمیه درتاج ثانی

پایان نامه

ارائه شده در تحصیلات تکمیلی دانشگاه شیراز به عنوان بخشی از فعالیت‌های تحصیلات لازم برای درجه

کارشناسی ارشد

در رشته‌ی:

روان‌شناسی بالینی

از دانشگاه شیراز

شیراز

جمهوری اسلامی ایران

ارزیابی و تصویب شده توسط کمیته پایان‌نامه، با درجه‌ی:

دکتر عبدالعزیز افلاک سیر، استادیار بخش روان‌شناسی بالینی (رئیس کمیته)

دکتر نورالله محمدی، دانشیار بخش روان‌شناسی بالینی

دکتر محمدرضا تقوی، استاد بخش روان‌شناسی بالینی

شهریور ۱۳۹۲

سپاس‌گذاری

سپاس بی‌کران پروردگاریکبار که، هستی‌مان بخشد و به طریق علم و دانش، نمونه‌مان شود و به‌منشینی رهروان علم و دانش منتظرمان نمود و خوشه‌چینی از علم و معرفت را روزمان ساخت.

بر خود لازم می‌دانم از زحمات بی‌شائبه و بیدریغ تمامی اساتید خود مخصوصاً استاد بزرگوار جناب آقای دکتر افلاک سیر استاد بزرگوار جناب دکتر

محمدی و استاد بزرگوار جناب دکتر تقوی نهایت سپاس‌گذاری، قدردانی و تشکر را بنمایم. آرزو دارم که بتوانم لایق باشم، به‌نوازه از محضر این اساتید و بزرگان کسب علم و فیض بنمایم.

جادار و از زحمات استاد کرامی جناب آقای مصطفی مشایخی پور که در این پژوهش از رهنمون‌های ارزنده ایشان بهره‌مند شده‌ام، تقدیر و

تشکر به‌عل آورم، همچنین اعضای خانواده، علی‌الخصوص مادر فداکارم که باگذشت، صبر و شکیبایی غیر قابل وصف مشوق بنده در راه تحصیل و علم و دانش بوده و در تمام مراحل، استقامت و پشتکار مضاعف برایم به‌ارمغان داشتند با تمام وجودم تشکر و قدردانی بنمایم.

چکیده

بررسی پیش بینی رضایت جنسی بر اساس طرحواره‌های نقش جنسیتی، تصویر بدن و ویژگی‌های

شخصیتی در دانشجویان متأهل دانشگاه باهنر شهر کرمان

به کوشش

سمیه درتاج

هدف: هدف از پژوهش حاضر بررسی نقش پیش‌بینی رضایت جنسی بر اساس طرحواره‌های نقش جنسیتی، تصویر بدن و ویژگی‌های شخصیتی بود.

روش: جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان متأهل ساکن در خوابگاه‌های دانشجویی دانشگاه شهید باهنر کرمان بود که به روش تصادفی ۲۰۰ زوج به عنوان نمونه انتخاب شد. داده‌های مورد نیاز توسط پرسشنامه تصویر بدن فیشر، طرحواره‌های نقش جنسیتی مردان، طرحواره‌های نقش جنسیتی زنان، پرسشنامه رضایت جنسی و پرسشنامه پنج عامل بزرگ شخصیت نئو جمع آوری شد. داده‌ها با استفاده از آزمون آماری رگرسیون چند متغیره به وسیله نرم افزار آماری SPSS تحلیل شد.

نتایج: یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که از میان متغیرهای طرحواره نقش جنسیتی، طرحواره صریح-راحت پیش‌بینی کننده رضایت جنسی بود. همچنین نتایج نشان داد که نمره تصویر بدن در افراد پیش بینی کننده رضایت جنسی است. از بین ویژگی‌های شخصیتی ویژگی انعطاف پذیر بودن پیش‌بینی کننده منفی رضایت جنسی و ویژگی مسئولیت پذیر بودن نیز پیش‌بینی کننده رضایت جنسی در دانشجویان بود. در ضمن نتایج نشان داد که ترکیب طرحواره‌های نقش جنسیتی، تصویر بدن و ویژگی‌های شخصیتی پیش بینی کننده ۰/۴۲ از واریانس رضایت جنسی در دانشجویان متأهل بود.

نتیجه گیری: طرحواره‌های نقش جنسیتی، تصویر بدن و ویژگی‌های شخصیتی پیش بینی کننده رضایت جنسی در دانشجویان متأهل می‌باشد.

کلید واژها: تصویر بدن، رضایت جنسی، طرحواره‌های نقش جنسی، ویژگی‌های شخصیتی.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	۱ فصل اول: کلیات پژوهش
۲	۱-۱ مقدمه
۴	۱-۲ بیان مسأله
۶	۱-۳ اهمیت مسأله
۷	۱-۴ اهداف پژوهش
۷	۱-۴-۱ هدف کلی
۸	۱-۴-۲ هدف‌های ویژه
۸	۱-۵ فرضیه‌ها و سئوالات تحقیق
۸	۱-۶ تعریف‌های بنیادی و کاربرد اصطلاحات علمی
۱۳	۲ فصل دوم: ادبیات و پیشینه پژوهش
۱۴	۲-۱ مقدمه
۱۴	۲-۲ مباحث نظری
۱۴	۲-۲-۱ رضایت جنسی
۱۴	۲-۲-۱-۱ مفهوم رضایت جنسی
۱۶	۲-۲-۱-۲ اختلال عملکرد جنسی
۱۷	۲-۲-۱-۳ ابعاد و عناصر رضایت جنسی
۱۸	۲-۲-۱-۴ عوامل موثر بر رضایت جنسی
۲۴	۲-۲-۲ طرحواره
۲۵	۲-۲-۲-۱ نقش طرحواره‌ها در روابط خانوادگی
۲۷	۲-۲-۲-۲ طرحواره نقش جنسیتی
۳۸	۲-۲-۳ شخصیت
۳۸	۲-۲-۳-۱ ویژگی‌های شخصیت
۳۹	۲-۲-۳-۲ پنج عامل بزرگ شخصیت
۴۱	۲-۲-۴ تصویر بدن
۴۳	۲-۲-۴-۱ تفاوت‌های جنسیتی در شکل و فرم بدن ایده آل

۴۳	تفاوت‌های جنسیتی در ابعاد نگرشی تصویر بدن	۲-۲-۴-۲
۴۴	تفاوت‌های جنسیتی در نارضایتی از اعضای بدن	۲-۲-۴-۳
۴۴	پیشینه پژوهش	۲-۳
۵۲	جمع‌بندی	۲-۴
۵۳	فصل سوم: روش‌شناسی پژوهش	۳
۵۴	مقدمه	۳-۱
۵۴	روش پژوهش	۳-۲
۵۴	جامعه آماری، حجم نمونه، و روش نمونه‌گیری	۳-۳
۵۵	ابزار گردآوری داده‌ها	۳-۴
۵۷	روند اجرا و چگونگی گردآوری داده‌ها	۳-۵
۵۸	روش آماری	۳-۶
۵۹	فصل چهارم: یافته‌های پژوهش	۴
۶۰	مقدمه	۴-۱
۶۰	توصیف داده‌ها	۴-۲
۶۹	تحلیل داده‌ها	۴-۳
۷۷	فصل پنجم: بحث و نتیجه‌گیری پژوهش	۵
۷۸	مقدمه	۵-۱
۷۸	بحث در نتایج	۵-۲
۸۴	محدودیت‌های پژوهش	۵-۳
۸۴	پیشنهادها	۵-۴
۸۴	پیشنهادهای پژوهشی	۵-۴-۱
۸۵	پیشنهادهای کاربردی	۵-۴-۲
۸۶	منابع	۶
۸۷	منابع	۶
۸۷	منابع فارسی	۶-۱
۹۱	منابع انگلیسی	۶-۲

فهرست جدول ها

صفحه	عنوان
۶۱	۴-۱ توصیف سن دانشجویان
۶۲	۴-۲ توزیع فراوانی و درصد دانشجویان بر اساس مقطع تحصیل
۶۳	۴-۳ توزیع فراوانی و درصد دانشجویان بر اساس نوع اشتغال
۶۵	۴-۴ توصیف مدت زمان تأهل دانشجویان
۶۶	۴-۵ توصیف نمرات رضایت جنسی دانشجویان
۶۶	۴-۶ توصیف نمرات تصویر بدن دانشجویان
۶۷	۴-۷ توصیف ویژگی‌های شخصیتی دانشجویان
۶۹	۴-۸ توصیف نمران آزمون طرحواره نقش جنسیتی دانشجویان
۷۱	۴-۹ نتایج تحلیل رگرسیون برای پیش‌بینی رضایت جنسی دانشجویان مرد بر اساس طرحواره‌های نقش جنسیتی
۷۲	۴-۱۰ نتایج تحلیل رگرسیون برای پیش‌بینی رضایت جنسی دانشجویان زن بر اساس طرحواره‌های نقش جنسیتی
۷۳	۴-۱۱ نتایج تحلیل رگرسیون برای پیش‌بینی رضایت جنسی دانشجویان مرد بر اساس تصویر بدن
۷۴	۴-۱۲ نتایج تحلیل رگرسیون برای پیش‌بینی رضایت جنسی دانشجویان مرد بر اساس ویژگی‌های شخصیتی
۷۵	۴-۱۳ نتایج تحلیل رگرسیون برای پیش‌بینی رضایت جنسی دانشجویان بر اساس طرحواره‌های نقش جنسیتی، تصویر بدن و ویژگی‌های شخصیتی

فصل اول کلیات پژوهش

خانواده اصلی‌ترین نهاد جامعه و مهم‌ترین واحد از رفتار اجتماعی است که بسیاری از تحقیقات علوم اجتماعی بر اساس این نهاد پایه‌ریزی شده است (جهانفر و مولایی‌نژاد، ۱۳۸۸). امروزه تلاش در جهت ارتقای سلامت و پیشگیری بیماری در افراد، به سمت خانواده سوق یافته است. نقش خانواده در توسعه اجتماعی غیرقابل چشم‌پوشی است، خانواده‌هایی که در آنها زن و شوهر با هم تفاهم دارند و از زندگی احساس رضایت می‌کنند، کارکرد مناسب‌تری داشته و نقش خود را بهتر ایفا می‌کنند، رضایت زناشویی یکی از عوامل پیشرفت و دستیابی به اهداف زندگی خانوادگی است (ساروخانی، ۱۳۸۵). در زمینه رضایت از زندگی زناشویی عوامل مختلفی می‌تواند دخیل باشد مانند اعتماد به نفس و سلامت روان؛ هم‌چنین رفتار جنسی نیز جنبه مهمی از کیفیت زندگی زناشویی را تشکیل می‌دهد، به عبارت دیگر رضایت از رابطه جنسی یکی از عوامل مهم رضایت از زندگی زناشویی است که امروزه تحقیقات زیادی را در زمینه سلامت خانواده به خود جذب کرده است (خمسه، ۱۳۸۵). رضایت جنسی بعنوان یکی از نیازهای فیزیولوژیک موجب سلامت انسان است و در صورت عدم رضایت جنسی فشارهای جسمی و روانی ناشی از آن به افراد تحمیل شده، در سلامت او اختلال ایجاد کرده و توانمندی‌ها و خلاقیت او را تقلیل می‌دهد (خالویی، ۱۳۸۱). تحقیقات نشان می‌دهد نارسایی‌های جنسی ارتباط تنگاتنگی با مشکلات اجتماعی از قبیل جرایم، تجاوزات جنسی، بیمارهای روانی و طلاق دارد. هم‌چنین عصبی بودن، بروز دردهای زیر دل و کمر دردها، ناتوانی در تمرکز فکری و حتی ناتوانی در انجام امور روزمره نیز از دیگر عواقب عدم موفقیت در ارضاء غریزه جنسی است؛ در حالیکه عملکرد جنسی مطلوب عاملی برای تحکیم خانواده و پایه‌ای برای بدست آوردن و تثبیت یک فرهنگ استوار است (جهانفر و مولایی‌نژاد، ۱۳۸۸). به طور کل می‌توان گفت که در ایجاد رضایت جنسی عوامل روانشناختی؛ از جمله طرحواره‌های جنسی و تصویر بدن و هم‌چنین ویژگی‌های شخصیتی نقش به‌سزایی دارد (جهانفر و مولایی‌نژاد، ۱۳۸۸). از نظر یانگ (۱۹۹۴)، طرحواره‌ها تأثیر عاطفی متقابل افراد در روابط صمیمانه را تحت تأثیر قرار می‌دهند. طرحواره‌ها همانند چهارچوبی برای پردازش اطلاعات به کار می‌روند و تعیین‌کننده

واکنش‌های عاطفی افراد نسبت به موقعیت‌های زندگی و روابط بین فردی هستند (پاپالیا، گراس و فلدمن، ۲۰۰۳). به عنوان مثال، کسانی که از زندگی خود رضایت دارند، اطلاعات مربوط به زندگی‌شان را به شکلی طبقه‌بندی می‌کنند که منتهی به نتایج لذت بخشی شود، اما کسانی که از زندگی خود ناراضی هستند به جنبه‌های منفی زندگی گرایش بیشتری دارند (یانگ، گلوسکو و ویشار، ۲۰۰۳). از سوی دیگر تصویر بدن، تصویر ذهنی فرد از اندازه، شکل و فرم بدن است و شامل احساسی می‌شود که فرد درباره ویژگی‌های و ساختار اجزای بدنش دارد (بختیاری، ۱۳۷۹). بر اساس مطالعات انجام شده، بین اختلال تصویر بدنی و عملکرد کلی روانشناختی ضعیف، همبستگی بالایی وجود دارد، در واقع تصویر بدنی منفی می‌تواند پیامدهای نامطلوب روانشناختی، مانند خوردن بیمار گونه، افسردگی، اضطراب اجتماعی و عزت نفس پایین را به همراه داشته باشد (انیس^۱، کش^۲ و هرابوسکی^۳، ۲۰۰۴). در ضمن ویژگی‌های شخصیت به عنوان یک عامل تعیین کننده می‌تواند تمامی رفتارهای انسان را در عرصه زندگی شخصی و اجتماعی تحت تأثیر قرار داده، و (گاهی در اثر صفات و ویژگی‌های ناسازگارانه) فرد و اطرافیان وی را با مشکل جدی مواجه کند (پروین؛ ترجمه جوادی و کدیور، ۱۳۷۳). نتایج مطالعات نشان می‌دهد که بین ویژگی‌های شخصیت و رفتارهای جنسی رابطه معناداری وجود دارد. این مطالعات همچنین بیان می‌دارد که رفتارهای جنسی خاص متأثر از ویژگی‌های شخصی، به ویژه نوروژنری، منجر به ایجاد بدکارکردی‌های جنسی در افراد می‌شوند (قائدی و همکاران، ۱۳۸۶).

با توجه به موارد بیان شده پژوهش حاضر به بررسی نقش طرحواره‌های جنسی و تصویر بدن در رضایت جنسی و عملکرد جنسی افراد پرداخته است.

¹ . Annis

² . Cash

³ . Hrabosky

۲-۱- بیان مسئله

ازدواج رابطه‌ای انسانی، پیچیده، ظریف و پویا می‌باشد که از ویژگی‌های خاصی برخوردار است (گرندون^۴، میر و هاتی، ۲۰۰۴). جدای از اهداف آرمانی متصور برای ازدواج، یکی از اهداف ازدواج برطرف کردن نیازهای زیستی و جنسی طرفین است، اگر نیازهای زوجین برطرف نشود و به راه‌حل مثبتی در جهت دستیابی به نیازهایشان نرسند استرس، ناکامی، سرخوردگی، خشم و در نهایت دل‌زدگی بر روابط زوجین مستولی خواهد شد. نیاز جنسی نه تنها در رده نیازهای فیزیولوژیک انسان مانند تشنگی، گرسنگی و نیاز به هوا و خواب است، بلکه در حیطه نیازهای معنوی و عرفانی چون نیاز به زیبایی و کمال در نظر گرفته می‌شود. گرچه سکس مفهومی بین‌المللی و جهانی است؛ اما به هیچ وجه تفسیری واحد و تعبیری مطلق ندارد (اوحدی، ۱۳۸۴). فعالیت جنسی و رضایت حاصل از آن همواره به عنوان یکی از اساسی‌ترین ابعاد زندگی انسان مطرح بوده است (کیهان‌نیا، ۲۰۰۰).

برای اکثر بزرگسالان شادمانی در زندگی زناشویی توأم با رضایت جنسی است. رضایت جنسی به صورت، قضاوت و تحلیل هر فرد از رفتار جنسی خویش که آن را لذت‌بخش تصور می‌نماید، تعریف شده است. هم‌چنین رضایت جنسی به عنوان یکی از نیازهای فردی و تعاملات بین فردی مطرح شده است که با سلامت انسان و جامعه ارتباط تنگاتنگی دارد. افرادی که از رضایت جنسی برخوردارند به میزان قابل ملاحظه‌ای، کیفیت زندگی بهتری را نسبت به کسانی که رضایت جنسی ندارند، گزارش می‌کنند (الائوسکی^۵ و مک‌الوی^۶، ۲۰۰۵).

بنابراین رفتار جنسی می‌تواند به طور کامل بر کیفیت زندگی زناشویی تأثیر گذاشته و به نوعی بیانگر رضایت زناشویی و جهت‌گیری و یا نگرش مثبت زوجین نسبت به جنبه‌های گوناگون زندگی باشد (بیرگر^۷ و

⁴ . Gorndon

⁵ . Elavsky

⁶ . McEloye

⁷ . Berger

لپین^۸، ۲۰۰۶). عملکرد جنسی که بیانگر رضایت جنسی نیز می‌باشد تحت تأثیر عوامل مختلفی قرار دارد که از آن جمله می‌توان به نظام جنسیتی که رفتار جنسی در آن صورت گرفته است (در قالب طرحواره‌ها)، عوامل روانی مانند تصویر بدن و ویژگی‌های شخصیتی اشاره کرد.

یکی دیگر از عوامل مهمی که بر رضایت جنسی افراد تأثیر دارد، باورهای است که افراد در مورد خود و توانایی‌های خود دارند. تصویر بدنی با رضایت جنسی رابطه دارد زنان و مردانی که از تصویر بدنی خود ناراضی‌اند با توجه به باورهایی که از دوران کودکی خود دارند، آسیب‌هایی روانی را در دوران بزرگسالی و به صورت پیوسته در زندگی زناشویی تجربه می‌کنند (ریزن، ۲۰۰۵). هم‌چنین یکی دیگر از عوامل موثر در زمینه رفتار جنسی و رضایت جنسی ویژگی‌های شخصیت است؛ عوامل شخصیتی جزء مهم‌ترین ویژگی‌هایی است که اهمیت کار بر روی آنها ملموس است (پروین؛ ترجمه جوادی و کدیور، ۱۳۷۳). شخصیت عامل تعیین‌کننده‌ای است که تمامی رفتارهای انسان را در عرصه زندگی شخصی و اجتماعی تحت تأثیر قرار می‌دهد و گاهی در اثر صفات ناسازگارانه، فرد و اطرافیان را با مشکل جدی مواجه می‌کند (ایرانی، ۲۰۰۵). نتایج مطالعات نشان می‌دهد که بین ویژگی‌های شخصیت و رفتارهای جنسی رابطه معناداری وجود دارد. این مطالعات هم‌چنین بیان می‌دارد که رفتارهای جنسی خاص متأثر از ویژگی‌های شخصی، به ویژه روان‌نژندی، منجر به ایجاد بدکارکردی‌های جنسی در افراد می‌شوند (قائدی و همکاران، ۱۳۸۶). ثابتی و همکاران (۱۳۸۶)، طی پژوهشی نشان دادند که ویژگی‌های شخصیتی در شکل‌گیری باورهای جنسی منفی که منجر به بدکارکردی‌های جنسی می‌شوند، نقش دارند.

با توجه به موارد بالا که بیانگر دخیل بودن طرحواره‌ها به ویژه طرحواره‌های جنسیتی و هم‌چنین تصویر بدن در ویژگی‌های شخصیتی بر روی افراد جامعه و نقش آن در زندگی زناشویی افراد است، حال مسأله اصلی که پژوهش حاضر در پی پاسخ‌گویی به آن می‌باشد، این است که آیا طرحواره‌های نقش جنسیتی، تصویر

⁸ . Lepien

بدن و ویژگی‌های شخصیتی با رضایت جنسی افراد ارتباط دارد؟ آیا می‌توان بر اساس طرحواره‌های نقش جنسیتی، تصویر بدن و ویژگی‌های شخصیتی رضایت جنسی را در افراد پیش بینی کرد.

۳-۱- اهمیت مسأله

ازدواج یکی از بنیادهای تقریباً جهان شمول بشری است و هیچ بنیانی این چنین صمیمانه زندگی افراد بشر را تحت تأثیر قرار نداده است (هالفورد^۹، ۱۳۸۷). یکی از مهم‌ترین عوامل خوش‌بختی زندگی زناشویی و کیفیت زندگی خوب، روابط لذت بخش جنسی است (آقا محمدیان، ۱۳۸۲). رضایت از روابط جنسی نه تنها گرمی و شور را برای زوجین به ارمغان می‌آورد بلکه ایشان را در برابر بسیاری از اختلالات و بیماری‌ها حفظ می‌کند، بطور مثال ارتباط بین رضایت جنسی و کاهش بروز حملات قلبی در مردان و کاهش بروز سردردهای میگرنی، علائم سندرم قبل از قاعدگی و آتریت‌های مزمن در زنان مورد تایید قرار گرفته است (ضیایی، ۱۳۸۹). از سوی دیگر بی‌توجهی به اهمیت مشکلات جنسی در زندگی زناشویی موجب لطمه‌های زیادی به روابط زن و شوهر می‌شود و با ایرادگیری از همسر ابراز ناراضی از زندگی، قهرهای طولانی مدت، سرکوب دیگری، تهدید به جدایی، تعارض و ... خود را جلوه می‌دهد (عسگری، ۱۳۸۰). در مورد آمار رو به رشد طلاق که در برخی از کشورها به بیش از ۵۰ درصد رسیده است، تحقیقات نشان داده است که ارتباطات زناشویی به عنوان یکی از دلایل عمده طلاق مطرح می‌باشد (بیرگر و لپین، ۲۰۰۶). طبق تحقیقات انجام شده مشخص شده است که علت نیمی از طلاق‌های انجام شده در داخل ایران مشکلات جنسی می‌باشد. کاهش میل جنسی سبب مخدوش شدن تصور ذهنی از خود می‌شود که تأثیر مهمی بر میزان کیفیت زندگی و خلیقات می‌گذارد (ونتوگود^{۱۰}، ۲۰۰۴). از سوی دیگر طرحواره‌ها بطور مستقیم در انتخاب همسر توسط افراد تأثیر دارد، به طوری که انتخاب شریک زندگی ناسازگار از معمول‌ترین ساز و کارهایی است که از طریق آن طرحواره‌ها تداوم می‌یابند (یانگ و

⁹. Halford

¹⁰. Ventogodt

کلسکو، ۲۰۰۳). از سوی دیگر می‌توان در این زمینه به ویژگی‌های شخصیتی اشاره کرد که از اهمیت ویژه‌ای در این بین برخوردار است.

با توجه به نتایج احتمالی این پژوهش، در باب ضرورت و اهمیت این پژوهش می‌توان به این نکته اشاره کرد که با شناسایی کلیشه‌های فرهنگی و بررسی نقش آن در رضایت‌مندی جنسی افراد می‌توان ترتیبی اتخاذ گردد که با هدفمند شدن آموزش‌های قبل از ازدواج بر اساس آموزه‌ها و کلیشه‌های فرهنگی هر جامعه به افزایش رضایت‌مندی جنسی افراد کمک شده و از سوی دیگر و با افزایش رضایت‌مندی جنسی افراد به افزایش رضایت از زندگی زناشویی کمک کرد. از سوی دیگر می‌توان گفت، از آنجایی که شکل‌گیری طرح‌واره‌های نقش جنسیتی از دوران کودکی بوده و شکل‌گیری تصویر بدنی از دوران نوجوانی شروع آغاز می‌شود، پس طرح‌واره‌های نقش جنسیتی عامل تأثیرگذاری بر روی تصویر بدنی نوجوانان و جوانان می‌باشد، که هر دوی این‌ها به روی رضایت جنسی تأثیرگذار می‌باشند و چنانچه این روند نتیجه منفی و نارضایتی جنسی به دنبال داشته باشد، متعاقباً پیامدهای منفی چون مخدوش شدن روابط خانوادگی، از بین رفتن جو عاطفی خانواده، تعارضات زناشویی، افسردگی و... در بر خواهد داشت. هم‌چنین در مورد ویژگی‌های شخصیتی می‌توان گفت که از آنجایی که این ویژگی‌ها در رفتار افراد نقش تعیین‌کننده‌ای دارد و نتایج تحقیقات نشان داد که کارکرد مطلوب خانواده با ویژگی‌های شخصیتی همبسته است (اورتینکال و ونسیتوگن، ۲۰۰۶). بنابراین می‌توان گفت که شناسایی رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و رضایت جنسی از اهمیت خاصی برخوردار است؛ به این دلیل که می‌تواند دانش پایه‌ای را در مورد مسائل جنسی و رضایت جنسی گسترش داده و موجبات توجه بیشتر به مسائل جنسی در ارتباط با ویژگی‌های شخصیتی را فراهم آورد.

۴-۱- اهداف پژوهش

۴-۱-۱- هدف کلی

بررسی پیش‌بینی رضایت جنسی دانشجویان متأهل بر اساس طرح‌واره‌های جنسیتی، ویژگی‌های شخصیتی و تصویر بدن.

۲-۴-۱- اهداف فرعی

۱. بررسی پیش‌بینی رضایت جنسی بر اساس طرح‌واره‌های نقش جنسیتی در دانشجویان متأهل.
۲. بررسی پیش‌بینی رضایت جنسی بر اساس تصویر بدن دانشجویان متأهل.
۳. بررسی پیش‌بینی رضایت جنسی بر اساس ویژگی‌های شخصیتی دانشجویان متأهل.

۵-۱- فرضیه‌ها و سئوالات تحقیق

۱. کدام یک از طرح‌واره‌های نقش جنسیتی پرشور- با محبت، قدرتمند- پرخاشگر و روشن‌فکر- مترقی پیش‌بینی کننده رضایت جنسی دانشجویان متأهل مرد می‌باشد؟
۲. کدام یک از طرح‌واره‌های نقش جنسیتی پرشور- رمانتیک، صریح- راحت و خجالتی- محتاط پیش‌بینی کننده رضایت جنسی دانشجویان متأهل زن می‌باشد؟
۳. آیا تصویر بدن پیش‌بینی کننده رضایت جنسی دانشجویان متأهل می‌باشد؟
۴. کدامیک از ویژگی‌های شخصیتی، روان‌نژندی، برون‌گرایی، انعطاف پذیری، دل‌پذیر بودن و مسئولیت پذیری پیش‌بینی کننده رضایت جنسی دانشجویان متأهل است؟
۵. کدامیک از طرح‌واره‌های نقش جنسیتی، ویژگی‌های شخصیتی و تصویر بدن سهم بیشتری در پیش‌بینی رضایت جنسی دانشجویان متأهل دارد؟

۶-۱- تعریف‌های بنیادی و کاربردی اصطلاحات علمی

طرح‌واره‌های نقش جنسیتی

تعریف مفهومی: مجموعه‌ای از تداعی‌های مرتبط با جنسیت است که زمینه اصلی پردازش اطلاعات را براساس جنسیت و باورهای شکل گرفته از بدو کودکی در افراد نشان می‌دهد (بم، ۱۹۸۳). در تعریف طرح‌واره‌های نقش جنسیتی ویژگی‌های مثبت زنانه و هم ویژگی‌های مردانه مطرح می‌شود. هم‌چنین تعمیم شناختی ابعاد جنسی فرد را در بر می‌گیرد که در آن آیتم‌هایی مانند رفتار جنسی، بازنمایی شناخت هویت جنسی فرد را در بر می‌گیرد. طرح‌واره‌های جنسی، فرآیند پردازش اطلاعات جنسی و هم‌چنین هدایت رفتار را شامل می‌شود (خمسه، ۱۳۸۵).

تعریف عملیاتی: منظور از طرح‌واره‌های جنسی نمره‌ای است که فرد در آزمون طرح‌واره‌های جنسی اندرسون و سیرانووسکی (۱۹۹۴) زنان و مردان به دست می‌آورد.

منظور از پرشور- با محبت در این تحقیق نمراتی است که از آزمون طرح‌واره‌های نقش جنسیتی مردان به دست می‌آید.

منظور از قدرتمند- پرخاشگر در این تحقیق نمراتی است که از آزمون طرح‌واره‌های نقش جنسیتی مردان به دست می‌آید.

منظور از روشنفکر- مترقی در این تحقیق نمراتی است که از آزمون طرح‌واره‌های نقش جنسیتی مردان به دست می‌آید.

منظور از پرشور- رمانتیک در این تحقیق نمراتی است که از آزمون طرح‌واره‌های نقش جنسیتی زنان به دست می‌آید.

منظور از صریح- راحت در این تحقیق نمراتی است که از آزمون طرح‌واره‌های نقش جنسیتی زنان به دست می‌آید.

منظور از خجالتی- محتاط در این تحقیق نمراتی است که از آزمون طرح‌واره‌های نقش جنسیتی زنان به دست می‌آید.

تصویر بدن

تعریف مفهومی: یک نگرش چند بعدی راجع به بدن خود، به ویژه شکل، اندازه و زیبایی آن است (کش، ۱۹۹۷). به عبارت دیگر تصویر بدن به ادراکات، احساسات و افکار یک شخص راجع بدنش اطلاق می‌گردد و معمولاً به عنوان سازه‌ای متشکل از برآورد اندازه‌ی بدن، ارزیابی از جذابیت بدن و احساسات مربوط به اندازه و شکل بدن مفهوم سازی می‌شود (گروگان، ۱۹۹۹).

تعریف عملیاتی: در این تحقیق منظور از تصویر بدنی نمره‌ای است که فرد در آزمون فیشر به دست می‌آورد.

رضایت جنسی

تعریف مفهومی: میزان خرسندی زوجین از مسائل جنسی و توانایی لذت بردن و لذت دادن به یکدیگر رضایت جنسی خوانده می‌شود. رضایت جنسی به مواردی شامل میل، تحریک، ارگاسم تعریف می‌شود. این حالت ناشی از عوامل چندگانه آناتومیکی فیزیولوژیکی و روان شناختی است و می‌تواند بر کیفیت زندگی و ارتباطات بین فردی اثر بگذارد (روزن و همکاران، ۲۰۰۰).

تعریف عملیاتی: در این تحقیق منظور از رضایت جنسی میزان نمره‌ای است که فرد در آزمون رضایت جنسی لارسون (۱۹۹۸) به دست می‌آورد.

ویژگی‌های شخصیت

تعریف مفهومی: ویژگی‌های شخصیت به ویژگی‌ها یا کیفیت‌های برجسته و متمایز کننده فرد گفته می‌شود که رفتار او را هدایت می‌کنند و می‌توان آنها را روی یک پیوستار اندازه گرفت (فیست و فیست، ۱۳۸۷). پنج عامل شخصیتی عبارتند از: روان‌نژندی، برون‌گرایی، انعطاف‌پذیری، دل‌پذیر بودن و مسئولیت‌پذیری.

روان‌نژندی: این بعد شخصیت داشتن احساسات منفی همچون ترس، غم، برانگیختگی، خشم و احساس گناه را نشان می‌دهد. این افراد دمدمی و بیش از حد حساس بوده و از بسیاری از جنبه‌ها زندگی